

טיוטת חוק לתיקון סדרי דין (המדינה כבעל דין) (תיקון מס'...) (אצילת סמכות היועץ

המשפטי לממשלה להסמיק נציג או בא כוח), התשע"ח-2018 -

הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י מ :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק לתיקון סדרי דין (המדינה כבעל דין) (תיקון מס'...) (אצילת סמכות היועץ המשפטי לממשלה להסמיק נציג או בא כוח), התשע"ח-2018, המצ"ב.
- ב. להסמיק את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ד. בהתאם לסעיף 88(ב) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

א. סעיף 4 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח-1958 (להלן: החוק לתיקון סדרי הדין האזרחי) קובע כי בכל הליך שהמדינה צד לו תיוצג המדינה על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו. סעיף 3 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, (להלן: "חוק הפרשנות") קובע את הגדרת המונחים "נציג היועץ המשפטי לממשלה" או "בא כוח היועץ המשפטי לממשלה" כ"פרקליט בפרקליטות המדינה על שלוחותיה או מי שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו להיות נציגו או בא-כוחו". על-פי ההלכה הפסוקה, ככלל, רשות שלטונית, אשר החוק מעניק לה סמכות, חייבת לבצע את הסמכות בעצמה, ובהיעדר הסמכה מפורשת בדין, אינה רשאית לאצול את סמכותה לאחר. (ראו למשל: בג"ץ 2303/90 פיליפוביץ' נ' רשם החברות, פ"ד מו(1), 410, 427-428 (1992)). על-פי הפרשנות המקובלת בעניין זה, היועץ המשפטי לממשלה הוא הגורם המוסמך להסמיק נציג או בא-כוח שייצג את המדינה בהליכים אזרחיים ובהליכים מנהליים.

ב. במטרה להקל ולייעל את תהליכי הסמכות נציגי היועץ המשפטי לממשלה ובאי כוחו המייצגים את המדינה בהליכים אזרחיים ובהליכים מנהליים, מוצע לקבוע במפורש כי היועץ המשפטי לממשלה רשאי לאצול את סמכותו להסמיק נציג או בא כוח לפרקליט המדינה, למשנה לפרקליט המדינה, לפרקליטי המחוז, למנהל המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה, למנהל היחידה לאכיפה אזרחית ולמנהל המחלקה הפיסקאלית.

ג. על מנת לאפשר העברה של התיקון הנדון בכנסת עד סוף מושב זה, ולנוכח פשטות התיקון והתועלת שנועד להגשים, מתבקש פטור מחובת הנחה, בהתאם לתקנון הכנסת.

ד. לעת הזו, טיוטת החוק טרם אושרה בוועדת השרים לענייני חקיקה (להלן: ועדת השרים), כך שבדרך המלך נדרש אישור ועדת השרים ולאחר מכן המתנה של שבועיים לצורך מתן אפשרות להגשת ערר על החלטת ועדת השרים. נוכח הצורך להשלים את הליכי החקיקה עוד במושב זה של הכנסת, מוצע לאשר עקרונית את טיוטת החוק ולהסמיק את ועדת השרים לאשר את נוסח הצעת החוק על דעת הממשלה.

ה. כמו כן, כאמור, מוצע לפנות ליו"ר ועדת הכנסת לפי תקנון הכנסת, בבקשה לכנס את הוועדה, כדי שתחליט על קיצור תקופת ההנחה של הצעת החוק לפני הדיון בקריאה הראשונה, לפי סעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, וכן להתיר את הדיון בקריאה השנייה

ביום הנחת ההצעה על שולחן הכנסת, לפי סעיף 88(ב) לתקנון הכנסת.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין

תקציב

אין

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

לעמדת היועצת המשפטית למשרד המשפטים אין מניעה משפטית להעלאת ההצעה (ראו חוות דעת מצורפת).

סיווגים

סיווג ראשי: חק"מ

תחום פעולה עיקרי: אחר

מוגש על ידי שרת המשפטים

י"ד בתמוז התשע"ח

27 ביוני 2018

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

טיוטת החוק לתיקון סדרי דין (המדינה כבעל דין) (תיקון מס'...) (אצילת סמכות היועץ המשפטי לממשלה להסמיק נציג או בא כוח), התשע"ח-2018.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

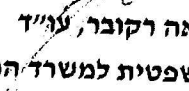
1. סעיף 4 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח-1958 (להלן: החוק לתיקון סדרי הדין האזרחי) קובע כי בכל הליך שהמדינה צד לו תיוצג המדינה על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו. סעיף 3 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, (להלן: "חוק הפרשנות") קובע את הגדרת המונחים "נציג היועץ המשפטי לממשלה" או "בא כוח היועץ המשפטי לממשלה" כ"פרקליט בפרקליטות המדינה על שלוחותיה או מי שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו להיות נציגו או בא-כוחו". על-פי ההלכה הפסוקה, ככלל, רשות שלטונית, אשר החוק מעניק לה סמכות, חייבת לבצע את הסמכות בעצמה, ובהיעדר הסמכה מפורשת בדין, אינה רשאית לאצול את סמכותה לאחר. (ראו למשל: בג"ץ 2303/90 פיליפוביץ' נ' רשם החברות, פ"ד מו(1), 410, 427-428 (1992)). על-פי הפרשנות המקובלת בעניין זה, היועץ המשפטי לממשלה הוא הגורם המוסמך להסמיק נציג או בא-כוח שייצג את המדינה בהליכים אזרחיים ובהליכים מנהליים.
2. במטרה להקל ולייעל את תהליכי הסמכות נציגי היועץ המשפטי לממשלה ובאי כוחו המייצגים את המדינה בהליכים אזרחיים ובהליכים מנהליים, מוצע לקבוע במפורש כי היועץ המשפטי לממשלה רשאי לאצול את סמכותו להסמיק נציג או בא כוח לפרקליט המדינה, למשנה לפרקליט המדינה, לפרקליטי המחוז, למנהל המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה, למנהל היחידה לאכיפה אזרחית ולמנהל המחלקה הפיסקאלית.
3. על מנת לאפשר העברה של התיקון הנדון בכנסת עד סוף מושב זה, ולנוכח פשטות התיקון והתועלת שנועד להגשים, מתבקש פטור מחובת הנחה, בהתאם לתקנון הכנסת.
4. לעת הזו, טיוטת החוק טרם אושרה בוועדת השרים לענייני חקיקה (להלן: ועדת השרים), כך שבדרך המלך נדרש אישור ועדת השרים ולאחר מכן המתנה של שבועיים לצורך מתן אפשרות להגשת ערר על החלטת ועדת השרים. נוכח הצורך להשלים את הליכי החקיקה עוד במושב זה של הכנסת, מוצע לאשר עקרונית את טיוטת החוק ולהסמיק את ועדת השרים לאשר את נוסח הצעת החוק על דעת הממשלה.

5. כמו כן, כאמור, מוצע לפנות ליו"ר ועדת הכנסת לפי תקנון הכנסת, בבקשה לכנס את הוועדה, כדי שתחליט על קיצור תקופת ההנחה של הצעת החוק לפני הדיון בקריאה הראשונה, לפי סעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, וכן להתיר את הדיון בקריאה השנייה ביום הנחת ההצעה על שולחן הכנסת, לפי סעיף 88(ב) לתקנון הכנסת.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:
אין.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:
ההצעה מוגשת על דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט אזרחי).

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
לעמדת היועצת המשפטית למשרד המשפטים אין מניעה משפטית להעלאת ההצעה.

לאה רקובר, עו"ד
היועצת המשפטית למשרד המשפטים

י"ד תמוז תשע"ח

27 יוני 2018

(027-99-2018-007086)

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין) (תיקון מס'...) (אצילת סמכות היועץ המשפטי לממשלה להסמיק נציג או בא כוח), התשע"ח-2018

ב. מטרת התיקון המוצע והצורך בו

סעיף 4 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח-1958 (להלן: החוק לתיקון סדרי הדין האזרחי) קובע כי בכל הליך שהמדינה צד לו תיוצג המדינה על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו. סעיף 3 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, (להלן: "חוק הפרשנות") קובע את הגדרת המונחים "נציג היועץ המשפטי לממשלה" או "בא כוח היועץ המשפטי לממשלה" כ"פרקליט בפרקליטות המדינה על שלוחותיה או מי שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו להיות נציגו או בא-כוחו". על-פי ההלכה הפסוקה, ככלל, רשות שלטונית, אשר החוק מעניק לה סמכות, חייבת לבצע את הסמכות בעצמה, ובהיעדר הסמכה מפורשת בדין, אינה רשאית לאצול את סמכותה לאחר. (ראו למשל: בג"ץ 2303/90 פיליפוביץ' נ' רשם החברות, פ"ד מו(1), 410, 427-428 (1992)). על-פי הפרשנות המקובלת בעניין זה, היועץ המשפטי לממשלה הוא הגורם המוסמך להסמיק נציג או בא-כוח שייצג את המדינה בהליכים אזרחיים ובהליכים מנהליים.

במטרה להקל ולייעל את תהליכי הסמכות נציגי היועץ המשפטי לממשלה ובאי כוחו המייצגים את המדינה בהליכים אזרחיים ובהליכים מנהליים, מוצע להסמיק במפורש את היועץ המשפטי לממשלה לאצול את סמכותו להסמיק נציג או בא כוח לפרקליט המדינה, למשנה לפרקליט המדינה, לפרקליטי המחוז, למנהל המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה, למנהל היחידה לאכיפה אזרחית ולמנהל המחלקה הפיסקאלית.

ג. עיקרי התיקון המוצע

מוצע לתקן את סעיף 4 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי, כך שיתווסף אליו סעיף קטן (ב), שיסמיק את היועץ המשפטי לממשלה לאצול את סמכותו להסמיק נציג או בא כוח למשנה לפרקליט המדינה, לפרקליטי המחוז, למנהל המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה, למנהל היחידה לאכיפה אזרחית ולמנהל המחלקה הפיסקאלית.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

אין

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המנהלי

אין

ו. הערות משרדים אחרים

ז. המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט אזרחי) סומך את ידיו על טיוטת החוק.

ח. מצורף נוסח טיוטת החוק המוצעת.

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין) (תיקון מס'...) (סמכות היועץ המשפטי לממשלה לאצול את סמכותו להסמיך בא-כוח), התשע"ח-2018

תיקון סעיף 4 1. בחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), התשי"ח-1958,¹ בסעיף 4, האמור בו יסומן "(א)", ואחריו יבוא:

"(ב) היועץ המשפטי לממשלה רשאי לאצול לכל אחד מהמנויים להלן את סמכותו להסמיך בא-כוח לייצוג המדינה לפי סעיף קטן (א); אצילת הסמכות כאמור יכול שתהיה דרך כלל, לסוגי עניינים או לעניין מסוים:

- (1) פרקליט המדינה;
- (2) משנה לפרקליט המדינה;
- (3) פרקליט מחוז;
- (4) מנהל המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה בפרקליטות המדינה;
- (5) מנהל היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה;
- (6) מנהל המחלקה הפיסקלית בפרקליטות המדינה."

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 118; התשע"ז, עמ' 920.